[illegible], [illegible]
बाल वाङ्मय विभाग
[illegible] 2600 [illegible]
[illegible] पा. पा.

चँगाची गोष्ट

म. वैद्य

ज्योत्स्ना प्रकाशन

मूल्य चार रुपये

© ज्योत्स्ना प्रकाशन

नवीन आवृत्ती
मार्च १९९३

मुद्रक :
प्र. पु. भागवत
मौज प्रिंटिंग ब्युरो
खटाव वाडी, गिरगाव,
मुंबई ४०० ००४

प्रकाशक :
ल. गो. परांजपे
ज्योत्स्ना प्रकाशन,
३०-सी खोताची वाडी
गिरगाव, मुंबई ४०० ००४

चँगची गोष्ट

फार जुन्या काळातली ही गोष्ट आहे.

चीन देशातल्या एका अगदी लहान खेडेगावी एक गरीब स्त्री राहत होती. तिला चँग नावाचा एक मुलगा होता.

चँग खूप हुशार नि मेहनती होता. पण त्याचे गाव अगदी लहान असून तेथील सगळे लोक अगदी गरीब होते. त्यामुळे चँगला तेथे कामधंदा मिळेना.

त्याचे पुढे कसे होणार ह्याची त्याच्या आईला फार काळजी पडली. ती चँगला म्हणाली,

“बाळ, गावच्या पाटलांकडे जाऊन काही काम मिळते का पाहा. आपले

BVBK-0402800

पाटीलदादा मोठे दयाळू आहेत. ते तुझी काहीतरी सोय करतील.''

यावर चँग म्हणाला, ''ठीक आहे. उद्याच जाऊन पाटलांना भेटतो.''

दुसऱ्या दिवशी चँग पाटलांकडे गेला नि त्याने पाटलांना नम्रपणाने नमस्कार करून आपल्या येण्याचे मुख्य कारण सांगितले.

पाटलांनी चँगची अडचण कशी दूर करता येईल याचा खूप विचार केला. पण त्यांना काही उपाय सुचेना.

शेवटी ते चँगला म्हणाले, ''बाळ, मला तुला काही मदत करता येत नाही. याबद्दल फार वाईट वाटते.

पण मला वाटते येथून शंभर मैलांवरच्या एका खेडेगावाजवळ एक

साधू आपल्या पर्णकुटीत राहतात. ते तुला योग्य तो उपाय सुचवतील.

शक्य झाले तर त्या साधुमहाराजां-कडे जाऊन चौकशी कर. ते तुला योग्य सल्ला देतील.''

दुसऱ्याच दिवशी चँग त्या साधूकडे

जावयास निघाला.

प्रवास फार दूरचा होता. चँगच्या आईने त्याला प्रवासात खाण्यासाठी काही भाकरी व चटणी दिली.

दिवसभर प्रवास केल्यावर चँग अगदी थकून गेला. आता रात्रीच्या वेळी कोठेतरी विश्रांती घेऊन दुसऱ्या दिवशी जायचे असे ठरवून चँग एका लहानशा घरापाशी थांबला व त्याने दरवाजा हळूच वाजविला.

तोच एक म्हातारी हातात दिवा घेऊन दार उघडावयास आली. तिला पाहून चँग म्हणाला,

“आजीबाई, मी लांबच्या प्रवासाला निघालो आहे. आजच्या रात्रीपुरती येथे राहण्याची मला परवानगी हवी आहे.

मी आजची रात्र येथे पडवीत राहिलो तर चालेल का ?"

त्यावर ती म्हातारी म्हणाली,

"ये बाळ, खुशाल राहा इथे." मग चँगने आपली सगळी हकिकत म्हातारीला सांगितली.

"ठीक आहे तुझा विचार. तिकडे जातोसच तर माझ्यापण एका प्रश्नाचे उत्तर त्या साधुमहाराजांना विचार.

माझी मुलगी चांगली सुंदर आहे. तिचे लग्नाचे वय झाले आहे, पण ती मुकी आहे.

ती बोलू लागावी यासाठी काही उपाय साधूमहाराजांनी सांगितला तर तो मला परत जाताना कळव."

चँग म्हणाला, "आजीबाई, मी जरूर

तुमच्या प्रश्नाचे उत्तर विचारीन नि परत जाताना तुम्हांला कळवीन."

म्हातारीला बरे वाटले. तिने चँगची जेवण्याची सोय केली.

दुसऱ्या दिवशी पहाटेसच चँग म्हातारीचा निरोप घेऊन पुढच्या प्रवासाला निघाला. दुसऱ्या दिवशी संध्याकाळी असाच तो एका गरीब शेतकऱ्याच्या झोपडीजवळ आला.

त्या झोपडीत एक गरीब शेतकरी राहत होता. चँगने शेतकऱ्याला सगळी हकिकत सांगुन रात्रीपुरती विश्रांती घेण्यासाठी तेथे राहण्याची परवानगी मागितली.

शेतकऱ्याने मोठ्या आनंदाने चँगला राहवून घेतले. रात्री ते बोलत बसले

असता शेतकरी म्हणाला, "मुला, तुझा विचार फार चांगला आहे. जमले तर माझ्या पण एका प्रश्नाचे उत्तर साधू-महाराजांना विचारून ये.

माझ्या शेतात एक विहीर आहे. तिला चांगला झरा नाही. त्यामुळे माझ्या शेताला पाणी मिळत नाही. विहिरील झरा लागण्यासाठी काही उपाय साधुमहाराजांना विचार."

चँग म्हणाला, "काका, मी जरूर तुमच्या प्रश्नाचे उत्तर घेऊन येईन. तुम्ही काळजी करू नका."

नंतर दोघांचे जेवण झाले नि दोघे झोपी गेले.

दुसऱ्या दिवशी सकाळीच त्या शेतकऱ्याचा निरोप घेऊन चँग पुढच्या

प्रवासाला निघाला.

भर दुपारच्या सुमारास चँग एका खूप मोठ्या नदीच्या काठी येऊन पोचला. त्या नदीच्या पलीकडेच ते साधुमहाराज राहात होते.

नदीपलीकडे होडीतून जावयाचे होते. तेथे नदीवर एक होडी होती. पण नावाडी नव्हता.

जवळच एका झाडाखाली एक अगदी म्हातारा माणूस सावलीत बसला होता. चँग तेथे आला नि म्हणाला,

"आजोबा, मला पलीकडे राहतात त्या साधुमहाराजांकडे जायचे आहे. तुम्ही आपल्या होडीतून मला पलीकडे न्याल का?"

यावर तो म्हातारा म्हणाला,

"मी तुला पलीकडे घेऊन जातो. पण तू माझ्या एका प्रश्नाचे उत्तर साधूमहाराजांकडून आणले पाहिजे.

माझ्याजवळ एक सुंदर रत्न आहे. मरणापूर्वी कोणाही चांगल्या माणसाला ते द्यावे अशी माझी इच्छा आहे. ते रत्न मी कोणाला देऊ ह्याचे उत्तर साधु-

महाराजांकडून घेऊन ये.''

चँगने मोठ्या आनंदाने म्हाताऱ्याचे म्हणणे मान्य केले. मग ते दोघे होडीत बसून पलीकडे गेले.

नदीच्या किनाऱ्यापासून दूर साधु-महाराजांचे राहण्याचे ठिकाण होते. चँगने प्रथम आंघोळ केली तेव्हा त्याला खुप हुशारी वाटू लागली.

मग तो साधुमहाराजांकडे निघाला.

थोड्याच वेळात तो साधुमहाराज राहत होते तेथे पोचला.

साधुमहाराज एका मोठ्या वृक्षाच्या सावलीत डोळे मिटून ध्यानस्थ बसले होते. त्यांच्या भोवती त्यांचे अनेक शिष्य बसले होते. चँग त्या शिष्यांत जाऊन बसला.

थोड्याच वेळात महाराजांनी डोळे उघडले. चँग पुढे झाला व त्याने महाराजांना वंदन केले. साधुमहाराज त्याला म्हणाले,

"बेटा, तू इतका दूर कशासाठी आलास?"

त्यावर चँगने आपली सगळी हकिकत सांगितली व आपल्या चार प्रश्नांची उत्तरे सांगावी अशी विनंती केली.

थोडा विचार करून महाराज म्हणाले, "ठिक आहे; पण मी तुझ्या फक्त तीनच प्रश्नांची उत्तरे देईन. तुला हवे ते तीन प्रश्न विचार."

आता कोणते तीन प्रश्न विचारावे हे ठरविण्यासाठी चँगने खुप विचार केला.

त्याला वाटले, आपला प्रश्न आपण कसातरी सोडवू.

पण त्या म्हाताऱ्या आजीबाई, ते शेतकरीकाका नि होडीवाले म्हातारे आजोबा यांच्या प्रश्नांची उत्तरे त्यांना आपण कळविण्याचे कबूल केले आहे.

तेव्हा त्या तिघांचे प्रश्नच महाराजांना विचारायचे असे त्याने ठरविले व तो म्हणाला,

"महाराज, मला भेटलेल्या एका आजी-बाईंची मुलगी बोलत नाही. ती केव्हा बोलू लागेल?"

"शेतकरी काकांच्या विहिराला ताज्या पाण्याचा झरा लागण्यासाठी त्यांनी काय करावे?"

"नि होडीवाल्या आजोबांनी

मृत्युपूर्वी त्यांचेजवळचे रत्न कोणाला द्यावे?''

ह्या तीन प्रश्नांची उत्तरे सांगा. प्रश्न ऐकून साधूमहाराज संतुष्ट झाले नि हसून म्हणाले,

''बाळ, खरंच तू मोठा प्रामाणिक आहेस. ऐक, तुझ्या प्रश्नांची उत्तरे :

“म्हाताऱ्या आजीची मुलगी जेव्हा एखादा सुंदर तरुण पाहील तेव्हा बोलू लागेल.”

“शेतकरीकाकांच्या विहिरीत खूप चिखल आहे, तो प्रथम काढून टाका. नंतर झऱ्याच्या तोंडाशी एक मोठा बेडूक बसला आहे, त्याला तेथून काढून टाका. म्हणजे विहिरीला खूप पाणी येईल.”

“नि त्या म्हाताऱ्या आजोबाने कोणीतरी प्रामाणिक तरुणाला आपल्या जवळचे रत्न दिले, की त्याला मनःशांती मिळेल.”

उत्तरे ऐकून चँगला खूप आनंद झाला नि साधुमहाराजांना वंदन करून व त्यांचा आशीर्वाद घेऊन तो घरी

जाण्यासाठी निघाला.

नदीकिनारी येताच त्याने होडीवाल्या आजोबांना त्यांच्या प्रश्नाचे उत्तर सांगितले.

ते ऐकून त्यांना समाधान वाटले.

मग ते दोघे होडीतून पलीकडे आले. किनाऱ्यावर येताच होडीवाल्या म्हाताऱ्याने त्याचेजवळचे रत्न चॅंगच्या हाती दिले नि म्हटले,

"मुला, तुझा प्रामाणिकपणा पाहून मी हे रत्न तुलाच द्यायचे ठरविले आहे. हे तू घे."

चॅंगला काय बोलावे हेच सुचेना. शेवटी त्या म्हाताऱ्याचे आभार मानून चॅंग पुढच्या प्रवासाला निघाला.

दुसऱ्या दिवशी तो त्या शेतकऱ्याकडे

येऊन पोचला. नि त्याने शेतकऱ्याला त्याच्या प्रश्नाचे उत्तर सांगितले. त्यावर शेतकरी म्हणाला,

"ठीक, तू पण दोन दिवस येथे माझ्या मदतीला रहा. विहिरीला पाणी लागले की मग तू जा."

यँगने ते कबूल केले.

दुसऱ्या दिवशी त्यांनी विहिरीतील चिखल काढण्यास सुरुवात केली. तो काय आश्चर्य! त्या चिखलात त्यांना सोन्याच्या नाण्यांनी भरलेले दोन हंडे मिळाले. नि झऱ्याच्या तोंडाशी असलेला मोठा बेडूक काढून टाकताच विहिर स्वच्छ पाण्याने भरून गेली.

दोघांनाही आनंद झाला. मग

शेतकरी चँगला म्हणाला,

"हे हांडे तुझ्यामुळे सापडले आहेत. ते तू घेऊन जा."

त्यावर चँग म्हणाला,

"छे, छे! ते हांडे तुमचे आहेत."

शेवटी शेतकऱ्याने फार आग्रह केल्यामुळे चँगने एक हांडा घेतला व

शेतकऱ्याचा निरोप घेऊन तो पुढच्या प्रवासाला निघाला.

त्याच दिवशी संध्याकाळच्या सुमारास तो त्या म्हाताऱ्या आजी-बाईंकडे आला.

चँगला पाहून म्हातारीला समाधान वाटले. ती म्हणाली, "बाळ, माझ्या प्रश्नाचे उत्तर तू आणले असशील. ते मला सांगून टाक."

चँग म्हणाला, "आजीबाई, तुमची मुलगी जेव्हा एखाद्या सुंदर तरुणाला पाहील तेव्हा ती बोलू लागेल. असे महाराजांनी सांगितले."

तोच म्हातारीची मुलगी तेथे आली. चँगला पाहून ती खुदकन हसली नि भराभरा बोलू लागली.

म्हातारीला खूप आनंद झाला. ती चँगला म्हणाली, “बरे झाले मुला. तूच आता माझा जावई.”

यावर चँग म्हणाला, “आजीबाई, मला माझ्या आईची परवानगी घेतल्या-शिवाय लग्न करता येणार नाही.”

म्हातारी म्हणाली, “ठीक आहे. आपण उद्याच तुझ्या गावी जायला निघू.”

दुसऱ्या दिवशी चँग घरी पोचला. सगळी हकिकत ऐकून चँगच्या आईला आनंद झाला.

पुढे चँगचे लग्न त्या म्हातारीच्या मुलीबरोबर मोठ्या थाटात झाले नि ती सगळी-जण सुखाने राहू लागली.

आपण सारे भाऊ भाऊ

एका गावात एक श्रीमंत माणूस राहात असे. तो खूप श्रीमंत होता. गरिबांना दान देऊन तो खुष करीत असे. त्याच्याकडून खूप लांबचे लोक मदत मिळविण्यासाठी येत असत.

ह्या श्रीमंत गृहस्थाची कीर्ति ऐकून एक भिकारी त्याच्याकडे आला व काही मदत करण्याबद्दल विनवणी करू लागला.

त्या श्रीमंत गृहस्थाने त्या भिकाऱ्याला एक रुपया देऊ केला. त्यावर तो भिकारी म्हणाला,

दादा, हे काय एकच रुपया देता ? आपण सारी कोणाची लेकरे आहोत ? त्यावर तो गृहस्थ हसून म्हणाला,

आपण सारे त्या दीन दयाळू प्रभूची लेकरे आहोत.

हे ऐकून तो भिकारी म्हणाला, होय ना? मग आपले नाते कोणते ?

आपण एकमेकांचे भाऊ नव्हे का ?

श्रीमंत म्हणाला, हो अगदी बरोबर आहे तुझे म्हणणे; आपण सारे भाऊच आहोत.

होय ना, मग मी जर आपला भाऊ आहे तर आपल्या मोठ्या संपत्तीत माझा भावाचा वाटा एकच रुपया कसा?

हे ऐकुन त्या श्रीमंताने दिलेला रुपया परत घेऊन त्याला फक्त एक कवडी दिली नि म्हणाला,

जगातल्या सगळ्या भावांचे वाटे

केले तर तुला वाल्याला ही कवडी पण येणार नाही.

तेव्हा दिलेला इस्टेटीचा हिस्सा घेऊन पळ कसा.

हे ऐकुन तो भिकारी खजील झाला नि निघून गेला.

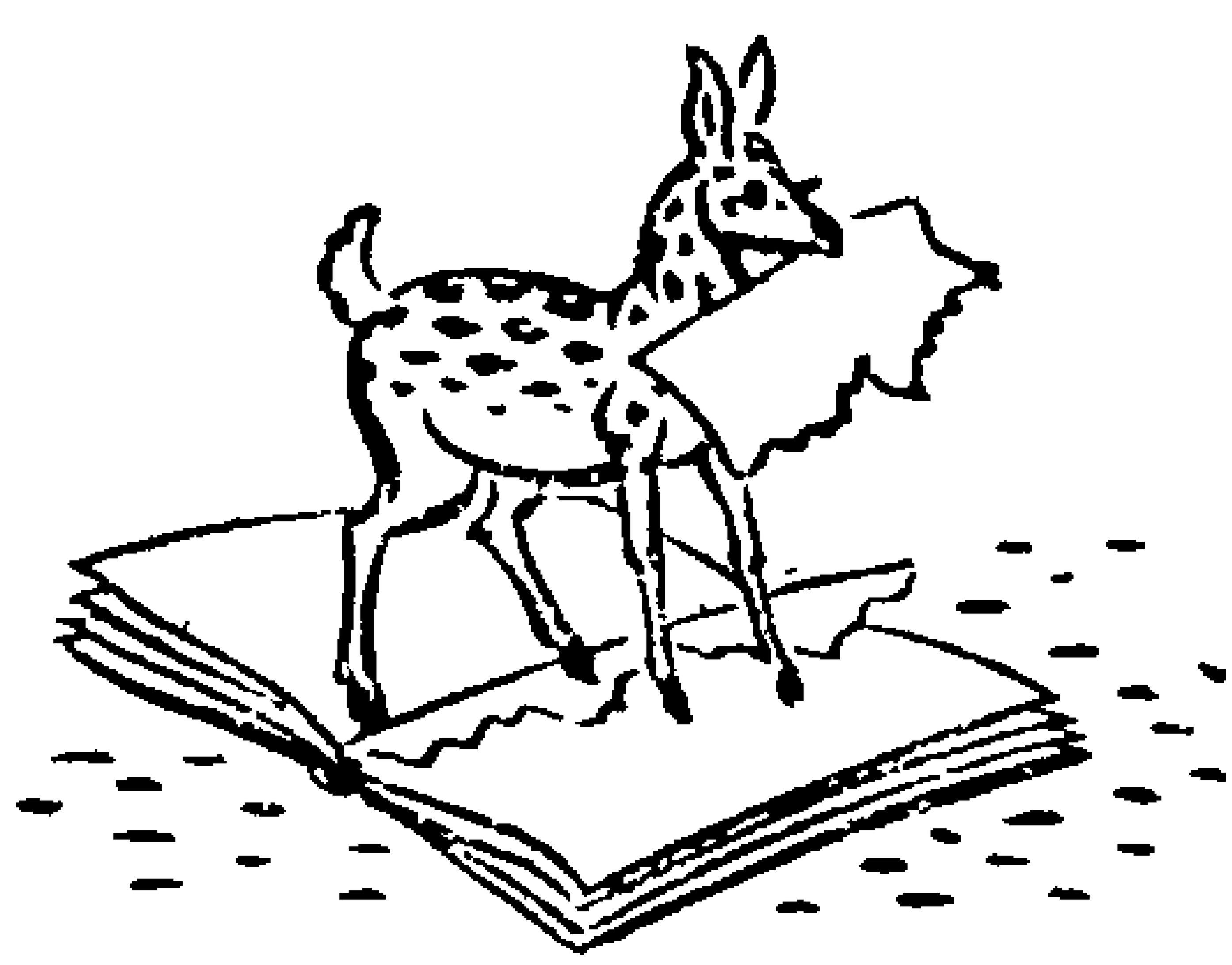

२८००
बा: वा: